GGD regio Utrecht

Gezond en veilig leven in de regio

Jaarverslag GGD regio Utrecht
Hoogtepunten uit 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord 3
Over GGD regio Utrecht 4
De regio 5
Terugblik 2022 6

Thema I: Kansrijk opgroeien 7
Nu Niet Zwanger steeds meer op de kaart. 8
Mentale gezondheid en weerbaarheid 9
Kansrijke Start - samenwerkende organisaties 10
Huisbezoek tijdens de zwangerschap 10
Eigentijdse dienstverlening Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 11

Thema II: Gezonde & veilige leefomgeving 12
Gezonde Wijkaanpak 12
Infectiepreventie 14
Pandemische paraatheid 15
Opvang voor Oekraïense vluchtelingen 16
Houtrook 18

Thema III: Langer gezond zelfstandig 19
Valpreventie 19
Wegwijzer bij geldstress 20

Thema IV: Wendbare & vitale organisatie 21
Huisvesting 22
Nieuw bestuur. 22
Nieuwe directie 25

Vooruitblik naar 2023 26

Voorwoord

Publieke gezondheid gaat over het beschermen en verbeteren van de gezondheid van alle inwoners in onze regio. Over het beschermen van inwoners tegen gezondheidsrisico's waar ze zelf geen invloed op hebben zoals milieuvervuiling, hittestress, klimaatverandering, infectieziekten en gevaarlijke stoffen. We focussen hierbij op gezond gedrag en het voorkomen van gezondheidsschade (preventie).

Het afgelopen jaar was een bijzonder jaar voor de publieke gezondheid en GGD regio Utrecht (GGDrU). Het lijkt alweer ver terug, maar begin 2022 hebben we de boostercampagne voor de coronavaccinaties georganiseerd. Hierbij kregen we gelukkig veel hulp van medewerkers van diverse partners, waaronder gemeenten. In de loop van 2022 is gewerkt aan de integratie van het Coronabedrijf in de reguliere GGDrU organisatie.

In maart waren de verkiezingen voor de gemeenteraad. Daarna hebben wij ons nieuwe bestuur en de nieuwe gemeenteraadsleden meegenomen in de wereld van de publieke gezondheid. Met het nieuwe bestuur hebben we de bestuursagenda voor de komende jaren opgesteld.

In november heeft het bestuur besloten om te stoppen met de ontwikkeling van het digitale JGZ-dossier, het GGiD. Zowel voor gemeenten als voor GGDrU een grote tegenslag; financieel en voor de dienstverlening, waarin we grote stappen hadden willen maken op het gebied van digitale toegankelijkheid van het kind dossier.

GGDrU is van en voor de 26 gemeenten van de regio Utrecht. Gemeenten zorgen als eigenaren en opdrachtgevers van GGDrU voor de publieke gezondheid van hun inwoners. Vanuit de gedachte van positieve gezondheid zet GGDrU zich in op het zoveel mogelijk laten meedoen van mensen. Dit doen we niet alleen, maar samen met onze partners zoals politie, scholen, buurtnetwerken en de Veiligheidsregio. Daarbij is de inspanning niet alleen op het individu gericht, maar ook op de samenleving als geheel. GGDrU wil het verschil in gezondheid verkleinen en het vermogen van mensen om mee te kunnen doen aan de samenleving vergroten.

Zorg redt levens. Preventie redt generaties. GGDrU draagt daar graag aan bij.

Drs. Nicolette A.M. Rigter, Directeur Publieke Gezondheid

Afbeelding 1. (Foto) Drs. Nicolette Rigter

Over GGD regio Utrecht

GGD regio Utrecht (GGDrU) wil aansluiten op de steeds veranderende samenleving. Aansluiten bij wat inwoners doen, willen en nodig hebben voor hun gezondheid. Een samenleving die voortdurend in ontwikkeling is en nieuwe dingen vraagt, vraagt om een organisatie die meebeweegt en **eigentijds** is. Die midden in de samenleving staat en **zichtbaar** is voor de inwoners. We werken op een manier waar inwoners zich prettig bij voelen. We zijn een organisatie die altijd de **verbinding** zoekt. Samen met gemeenten en andere organisaties werken we aan een gezond en veilig leven in de regio Utrecht. De ervaring van de dagelijkse praktijk bundelen we met de kennis uit epidemiologische onderzoekgegevens en ervaringskennis. Hierdoor zijn we **onafhankelijk** en **alert**. We bieden daarmee een goed fundament voor gedegen advies aan burgers, gemeenten en andere (zorg)organisaties om gezonde keuzes te maken.

Eigentijds

Zichtbaar

Verbindend

Onafhankelijk

Alert

De regio

26 gemeenten in de regio

GGDrU is van en voor de 26 gemeenten van de regio Utrecht. Gemeenten zorgen als eigenaren en opdrachtgevers van GGDrU voor de publieke gezondheid van hun inwoners.

Afbeelding 2. (Kaart) Regio Utrecht met al haar gemeentes

"Ik heb er bewust voor gekozen om met professionals te werken aan álle onderwerpen die GGD regio Utrecht aangaan. De focus op kwetsbare groepen vind ik belangrijk. En dat mensen van jongs af aan gelijke kansen krijgen. Door goed met andere organisaties samen te werken, kunnen we onze inwoners beter bereiken en de juiste hulp en ondersteuning bieden. Ook staan we direct paraat bij een crisis, als de gezondheid en/of veiligheid van onze inwoners in gevaar is. Om te werken op het snijvlak van preventie, gezondheid en veiligheid geeft me veel voldoening."

- Nicolette Rigter, Directeur Publieke Gezondheid

Terugblik 2022

Vier thema's uitgelicht

GGDrU heeft de taak om ervoor te zorgen dat iedereen in onze regio gezond blijft. Dit doen we door op verschillende plekken in de samenleving onze "thermometer" uit te zetten. Zo kijken en luisteren we goed naar wat elke inwoner nodig heeft. Niet iedereen heeft hetzelfde nodig. Sommige mensen hebben meer hulp nodig. Daarom zorgen wij ervoor dat we zoveel mogelijk mensen bereiken. Zo waken we ervoor dat kwetsbare groepen – die van nu en van de toekomst- niet tussen wal en schip raken. GGDrU is daarom altijd in ontwikkeling om aan te sluiten bij de maatschappij.

Om dit te bereiken hebben we in 2022 aan verschillende gezondheidsthema's gewerkt. In dit jaarverslag vertellen we de hoogtepunten aan de hand van onze vier thema's:

Kansrijk opgroeien

Gezonde en veilige leefomgeving

Langer gezond zelfstandig

Wendbare en vitale organisatie

Thema I: Kansrijk opgroeien

Met de meeste kinderen in de regio Utrecht gaat het gelukkig goed. 14% van de kinderen heeft echter een minder gunstige start. Dit heeft gevolgen voor hun gezondheid en ontwikkeling op jonge en latere leeftijd. Daarom is het belangrijk dat we samen zorgen voor onze kinderen. We willen dat kinderen gezond en veilig opgroeien en naar vermogen meedoen.

Een greep uit de resultaten:

In alle gemeenten hebben jeugdgezondheidszorg en adviseurs gezondheidsbevordering goed samengewerkt met lokale partners, zoals scholen, sociale wijkteams, geboortezorgpartners en het welzijnswerk. Zo gaan we gezamenlijk voor een gezonde en weerbare jeugd.

Meer jongeren en ouders wisten onze jeugdgezondheidszorg te vinden, met alledaagse vragen, voor praktische tips bij bijvoorbeeld slecht slapen en bedplassen, maar ook met ingewikkelde problemen.

Jeugdartsen en adviseurs gezondheidsbevordering hebben zich in 2022 vaker ingezet voor het mentaal welbevinden onder jongeren. Met als doel om mentaal welbevinden bespreekbaar te maken en jongeren te ondersteunen hierin.

Een groot aantal scholen heeft de Gezonde schoolaanpak uitgevoerd, met ondersteuning van GGDrU.

"Ik ben ervan overtuigd dat de GGD de organisatie is die een hele grote rol kan spelen in het vertrouwen in de overheid. Met de voeten in de klei, met het hoofd bij de meest actuele kennis en met het hart bij een samenleving waarin iedereen zoveel mogelijk gelijke kansen krijgt op een gezond en gelukkig leven."

- Job Zwaal, directeur GGD regio Utrecht

Nu Niet Zwanger steeds meer op de kaart

GGDrU coördineert het programma Nu Niet Zwanger. Dit programma biedt hulpverleners concrete middelen om hun cliënten (vrouw én man) in een open en eerlijk gesprek te laten nadenken over hun kinderwens, seksualiteit en anticonceptie. Het doel van het gesprek is om mensen in een kwetsbare situatie een bewuste keuze te laten maken over het moment van hun kinderwens, zodat zij niet onbedoeld zwanger raken. Het past bij het stimuleren van een Kansrijke Start.

Inmiddels zijn ruim 112 aandacht functionarissen van 52 zorg- en hulpverleningsorganisaties (waaronder de JGZ-teams) in Utrecht en Amersfoort getraind. Dit leidde in 2022 tot gesprekken met 731 cliënten, waarvan 80% vrijwillig heeft gekozen voor uitstel van hun kinderwens. Het landelijke actieprogramma Kansrijke Start zet in op beschikbaarheid van Nu Niet Zwanger in heel Nederland. GGDrU wil ook dat Nu Niet Zwanger een basisvoorziening is in alle gemeenten in de regio Utrecht vanaf 2023. In maart 2023 heeft het Algemeen Bestuur besloten dat alle gemeenten in onze regio verder gaan met het programma Nu Niet Zwanger.

Afbeelding 3. (Infographic) Behaalde prestaties Nu Niet Zwanger

"Ik voelde mij gezien en gehoord. Ik ben goed geïnformeerd en heb zelf een keuze kunnen maken. Nu kan ik verder."

- cliënt

"Ik bespreek de kinderwens nu heel vaak. De gesprekken gaan echt de diepte in, waardoor ook andere onderwerpen beter lijken te gaan. Ik heb bijvoorbeeld door dit onderwerp ouders met een licht verstandelijke beperking kunnen ondersteunen in een rouwproces omdat meer dan één kind bij hen niet mogelijk was.

Ook heb ik met een jongen het gesprek gevoerd. Hij was bang dat iedere vriendin gelijk zwanger zou worden. Hierbij heb ik het gesprek gestart met de kinderwens en veel informatie kunnen geven over hoe zwanger worden fysiologisch werkt. Het is mooi om te zien dat deze gesprekken echt het verschil maken."

- Monique, aandacht functionaris, werkzaam bij Philadelphia

Mentale gezondheid en weerbaarheid

Jongeren op het voortgezet onderwijs hebben steeds vaker last van stress en somberheid. In de coronatijd nam dit toe. Jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen praten met jongeren over deze gevoelens en wat ze er mee kunnen doen.

Belangrijk is dat jongeren er ook met elkaar, hun mentoren en ouders over praten. Om dit te stimuleren heeft GGDrU samen met jongeren, docenten, psychologen en het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid lessenseries gemaakt over stress. Op deze manier kunnen we alle jongeren en hun ouders bereiken. Deze lessenseries zijn landelijk uitgerold.

In deze lessenseries wordt uitgelegd waar stress en andere gevoelens vandaan komen. Mentoren kunnen deze lessen geven zonder verdere training omdat het over alledaagse situaties gaat. Veel scholen in de regio hebben de lessen gegeven. Ook heeft kenniswerkplaats Jeugd en Gezin Centraal in 2022 onderzoek gedaan naar wat jongeren vinden van de eerste lessenserie.

Bijna 75% van de leerlingen vindt dat het hen heeft geholpen beter te snappen waarom ze gestrest zijn en 75% heeft ideeën gekregen over hoe om te gaan met stress. Eén tip was om lessen nog meer op maat te kunnen maken door extra opdrachten. Een andere tip was dat ouders ook informatie krijgen. Daarom is er een informatiepagina en filmpje speciaal voor ouders gemaakt. Alle informatie is te vinden op "Je brein de baas".

Kansrijke Start - samenwerkende organisaties

Als in de eerste 1000 dagen van het leven van een kind (van conceptie tot 2 jaar) iets ontbreekt aan veiligheid, voeding, liefde, gezondheid en stimulatie, dan werkt dat levenslang door. Zorgen dat een zwangerschap bewust en gepland is en kinderen veilig en gezond opgroeien is de beste preventie. Ouders zijn erg belangrijk bij het geven van een goede start aan hun kind. Door met andere organisaties samen te werken, kunnen medewerkers (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie beter ondersteunen. Bij Kansrijke Start in de regio Utrecht werken medische, sociale en informele partners samen. Dit zijn bijvoorbeeld verloskundigen, JGZ-medewerkers, medewerkers van sociale teams en informele hulporganisaties.

In 2021 waren nog 18 gemeenten bezig met het vormen van lokale coalities, in 2022 hebben alle 26 gemeenten hiervoor een financiële impuls ontvangen van het rijk. GGDrU adviseert gemeenten hierbij, in samenwerking met Pharos. Dat doen we op maat per gemeente. We stimuleerden samenwerking en uitwisseling op regionaal niveau.

"Voor ons als verloskundige is het prettig dat wij niet altijd de casemanager zijn. Soms is een gezin er meer bij gebaat als een andere expert – bijvoorbeeld iemand van het CJG of de JGZ meteen die rol pakt – en niet pas nadat de baby geboren is. Dat is voor de gezinnen ook fijn, die hebben létterlijk meteen een vertrouwd gezicht in huis."

- Lianne, verloskundige

Huisbezoek tijdens de zwangerschap

Aanstaande gezinnen die vragen of zorgen hebben tijdens de zwangerschap, kunnen vragen of een jeugdverpleegkundige van Jeugdgezondheidszorg (JGZ) bij hen thuiskomt. In een persoonlijk gesprek bekijken ze samen wat nodig is om goed voorbereid te zijn op de komst van het kindje en het ouderschap. Het huisbezoek tijdens de zwangerschap hoort sinds 2022 in het standaardtakenpakket van alle gemeenten. Het huisbezoek draagt bij aan kansengelijkheid omdat het aanbod toegankelijk is voor alle aanstaande ouders, ongeacht hun woonplaats. Ook zijn er meer mogelijkheden voor hulp op maat, denk hierbij aan helpen bij opvoedingsvragen en vragen over gezondheid.

Aanstaande ouders worden door verloskundigen op de mogelijkheid van het huisbezoek tijdens de zwangerschap gewezen. Sinds 2022 is het ook mogelijk dat ouders zichzelf kunnen aanmelden voor het huisbezoek. In 2022 bracht Jeugdgezondheidszorg 239 bezoeken aan huis bij aanstaande ouders. Ook is er speciaal voor aanstaande ouders een folder gemaakt.

Eigentijdse dienstverlening Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

We willen een organisatie zijn die meegaat met zijn tijd. Die midden in de samenleving staat en toegankelijk is voor alle inwoners.

Dit doen we door verbinding te zoeken met inwoners, gemeenten en andere organisaties. Om samen te werken aan een gezond en veilig leven in de regio Utrecht. Zo werken we bijvoorbeeld volgens het Landelijk Professioneel Kader, waarmee we op maat invulling geven aan het basispakket JGZ. Daarmee sluiten we aan bij de wensen en behoeften van onze inwoners en creëren we meer ruimte voor gezinnen die onze ondersteuning nodig hebben.

Sinds 2022 werken we met de erkende gesprekmethodiek GIZ 'Gezamenlijk Inschatten Zorgbehoeften. Samen met ouders en jongeren praten we over onderwerpen die te maken hebben met gezond en veilig opgroeien. Tijdens het gesprek worden plaatjes (pictogrammen) gebruikt die helpen bij het begrijpen van de onderwerpen. Hierdoor kunnen gezinnen en jongeren beter aangeven welke zorgbehoeften ze hebben. Deze methodiek is daarmee ook geschikt voor minder taalvaardige gezinnen en kinderen met een beperking.

Door de nieuwe gespreksmethodiek GIZ merkten professionals dat het makkelijker is om het gesprek over financiën in relatie tot opvoeding en gezondheid aan te gaan. JGZ heeft in 2022 meer dan 2 keer zoveel armoede gesignaleerd dan in 2020.

Thema II: Gezonde & veilige leefomgeving

De omgeving waarin mensen leven, heeft grote invloed op hoe gezond zij zijn en hoe gezond zij zich voelen. Klimaatverandering, luchtverontreiniging, geluidsoverlast of het ontbreken van groen in de wijk kunnen gezondheidsproblemen veroorzaken. Een gezonde en veilige leefomgeving vergroot het woonplezier van inwoners en dat heeft een positieve invloed op onze leefstijl en ons welzijn. GGDrU maakt zich hard voor een gezonde en veilige leefomgeving, die uitnodigt tot gezond gedrag en beschermt tegen gezondheidsrisico's.

Een greep uit de resultaten:

We hebben inwoners, gemeenten en andere organisaties geadviseerd over een gezonde en veilige leefomgeving, windmolens, schone lucht, veehouderij, houtstook en hitteplannen.

We hebben in 2022 zowel de boostercampagne als de herhaalprik tegen corona uitgevoerd.

We hebben gemeenten ondersteund bij de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Dit deden we onder andere via jeugdgezondheidszorg voor de jonge kinderen en advisering over infectieziektebestrijding op opvanglocaties.

Gezonde Wijkaanpak

GGDrU coördineert de Gezonde Wijkaanpak in Amersfoort en Vijfheerenlanden, en is ook betrokken bij de uitvoering. Samen met inwoners en professionals werken we aan een prettige wijk waar het fijn leven is. Ons doel is om de gezondheid en zelfredzaamheid van de inwoners in de wijk te versterken en gezondheidsachterstanden te verminderen. In de Gezonde Wijkaanpak wordt gewerkt vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid. Hierbij wordt gekeken naar wat wel mogelijk is. Naar kansen in plaats van naar beperkingen. Er wordt samengewerkt met inwoners en professionals zoals huisartsen, welzijnswerkers, buurtsportcoaches, gebiedsmanagers, scholen, kinderdagverblijven, ggz, wijkteams, wijkagent, mantelzorgondersteuning, actieve vrijwilligers, buurt- en ontmoetingscentra, de voedselbank, geldloket, loket werk en inkomen, leefstijlcoaches, jongerenwerkers, fysiotherapeuten. Door de samenwerking vanuit dit netwerk en te kijken naar de wensen en behoeften van de inwoners, bereiken we meer kwetsbare groepen.

In 2022 is gewerkt aan de volgende thema's:

- Gezond rondkomen en bestrijden van armoede
- Mentaal welbevinden en voorkomen van stress
- Zorgen voor een gezond gewicht
- Gezond opgroeien en opvoeden
- Prettig en gezond ouder worden

"De Gezonde wijk heeft voor veel meer bekendheid gezorgd. Meer mensen zijn zich bewust dat ze ook zelf verantwoordelijk kunnen zijn voor hun eigen gezondheid en dat is juist in deze wijk erg belangrijk."

- bewoner

"Door het introduceren van de Gezonde Wijkaanpak, krijgen meerdere professionals oog voor preventie. Verandering zit vooral in het feit dat zij meer gaan nadenken over de Gezonde Wijk."

- zorgverlener

Ook in 2022 had GGDrU een belangrijke taak in de coronabestrijding. Het jaar startte met een lockdown en de booster vaccinatiecampagne. Alle zeilen werden bijgezet om al onze inwoners zo snel mogelijk hun boostervaccinatie te laten halen. Daarnaast zorgden we voor bron- en contactonderzoek, testen, uitbraakonderzoek, surveillance en werkten we mee aan het maken van beleid op landelijk niveau. Tegen het einde van 2022 werd de dreiging en inzet op coronabestrijding minder. Daardoor kon de samenleving weer terug naar normaal.

Infectieziekten die twee jaar lang minder of vrijwel niet voorkwamen, verspreidden zich weer. Zo kregen we te maken met zeer ernstige groep A streptokok-besmettingen en een toename van het RS-virus. Verder waren er een aantal grote infectieziekte-uitbraken in de regio Utrecht:

Schurft

Opvallend is de toename van schurft, onder andere bij studenten en zorginstellingen. Goede bestrijding daarvan is erg belangrijk. GGDrU heeft daarom samengewerkt met zorgverleners, zoals de huisarts, doelgroepen en hun vertegenwoordigers, zoals studenten en landelijke partners zoals het RIVM.

Mpox (apenpokken)

Ook hadden we te maken met mpox. Deze infectieziekte is opgepakt door onze teams infectieziektebestrijding, seksuele gezondheid en het Coronabedrijf. Samen hebben ze informatie en adviezen gegeven aan zorgverleners en inwoners, mensen getest en later ook gezorgd voor het zetten van vaccinaties.

Legionella

In het najaar was sprake van een grote uitbraak van legionella in Houten. Dit zorgde voor meerdere ziekenhuisopnamen. Hierbij hebben we intensief samengewerkt met de gemeente, provincie en toezichthouders om de verspreiding van legionella te voorkomen.

Polio

Kort daarop werd polio vastgesteld bij een medewerker van een vaccinbedrijf in de regio. Door vroege opsporing van het virus in rioolwater, konden we snel en adequaat handelen om eventuele verspreiding te voorkomen.

Vogelgriep

Dit jaar kwam vogelgriep vaker voor dan andere jaren. We werkten samen met de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) om bewoners en medewerkers advies te geven en te beschermen tegen vogelgriep. Zo kreeg men medicijnen of een vaccinatie.

Pandemische paraatheid

Tijdens de coronapandemie is een start gemaakt met het vooruitkijken naar het moment dat de bestrijdingstaken afnemen en we teruggaan naar een niet-crisissituatie. Toch blijft het belangrijk dat we klaar staan bij volgende pandemieën en gezondheidscrises. Daarom hebben we onze ervaringen en adviezen gedeeld met andere organisaties, zoals GGD GHOR Nederland en RIVM. Om samen te kijken hoe we de infectieziektebestrijding op landelijk en regionaal niveau kunnen versterken. Dit heeft geleid tot het opzetten van de Landelijke Functionaliteit Infectieziektebestrijding (LFI).

Een greep uit de resultaten:

"Zeer goed geholpen. Mijn vader is slecht ter been. Ze hebben voor ons de looproute korter gemaakt. Ik had in de middag een afspraak maar mocht toch tegelijkertijd met mijn vader gevaccineerd worden. Mijn dank daarvoor."

- cliënt vaccineren

"Ik ben heel prettig geholpen. Ik heb prikangst, waar erg goed mee omgegaan werd. Een hele goede ervaring."

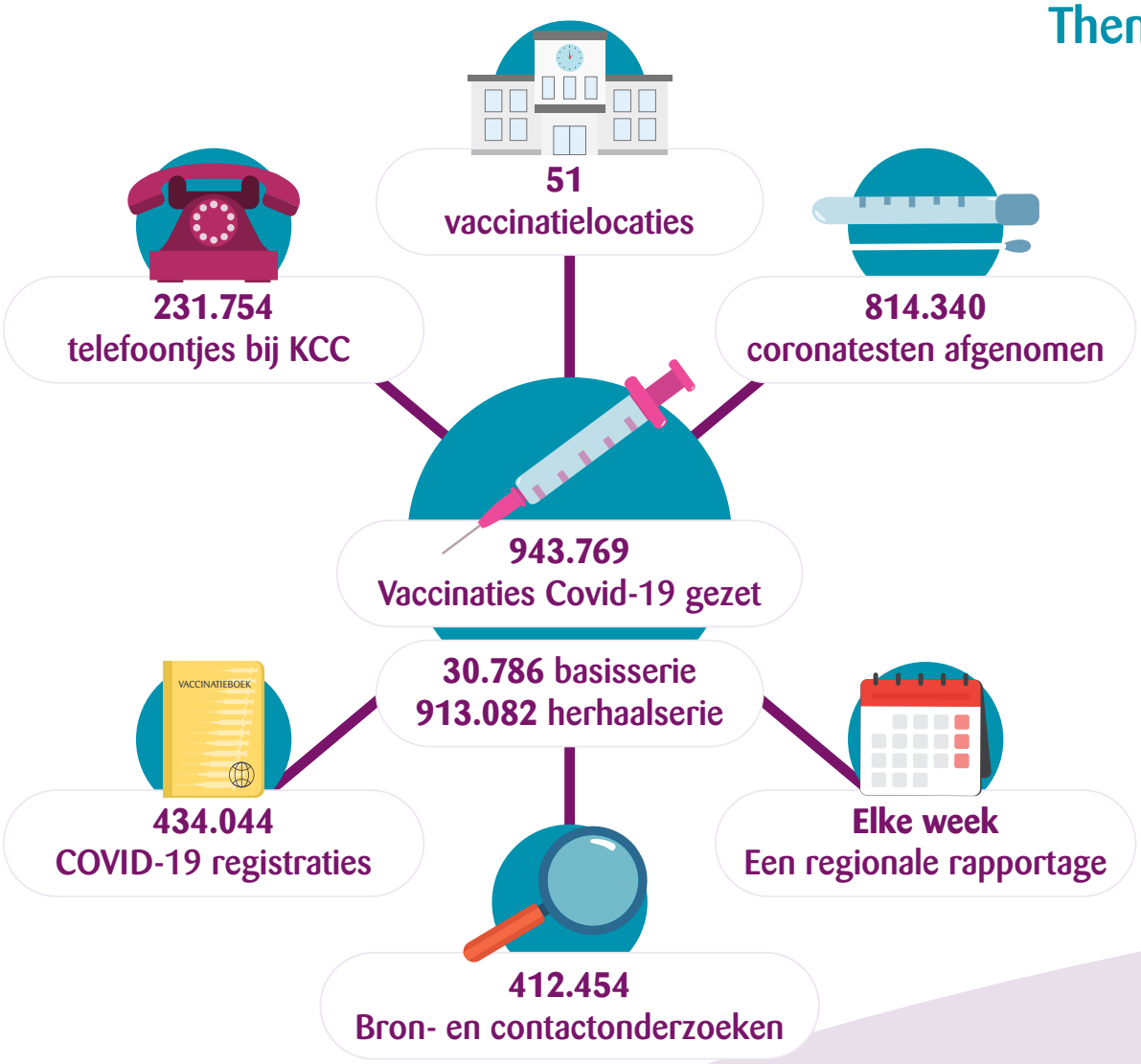
- cliënt vaccineren

"De medewerkers stelden mij erg op mijn gemak, de test is niet prettig, maar door de vriendelijkheid van de medewerkers werd ik rustig."

- cliënt testen

Afbeelding 4. (Infographic) GGDrU behaalde resultaten betreffende Covid-19

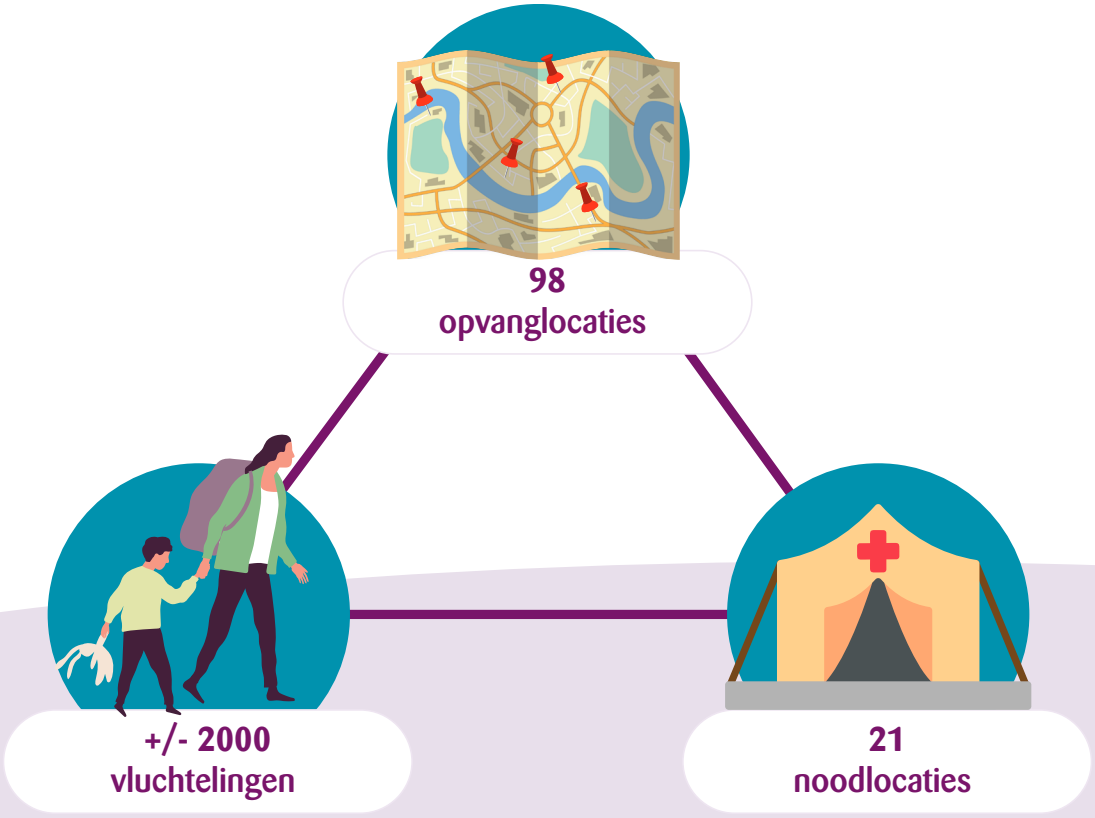
Opvang voor Oekraïense vluchtelingen

Als gevolg van de oorlog in Oekraïne is een vluchtelingenstroom op gang gekomen. Ook in onze regio zijn afgelopen jaar vluchtelingen opgevangen. Alle 26 gemeenten in de regio Utrecht hebben in 2022 samen met verschillende samenwerkingspartners, waaronder GGDrU en Veiligheidsregio Utrecht, gezamenlijk de opvang van de Oekraïense vluchtelingen verzorgd.

Voor GGDrU is het belangrijk om zo snel en zo goed mogelijk in te schatten wat er nodig is als het gaat om publieke gezondheid. Team infectieziektebestrijding was namens de GGDrU als eerste betrokken bij het beoordelen en inrichten van opvanglocaties. Het team bezocht de noodopvanglocaties en adviseerde de gemeenten en locatiebeheerders bij het realiseren van de opvang van vluchtelingen. Door deze bezoeken heeft de GGDrU ervoor gezorgd dat er meer aandacht is voor de veiligheid van kinderen en vrouwen. Er werden gezondheidsbijeenkomsten georganiseerd waar mensen informatie kregen over het zorgsysteem in Nederland, preventie van infectieziekten en voedselveiligheid.

De jeugdgezondheidszorg onderzocht daarnaast de gezondheid en ontwikkeling van kinderen van 0 tot 18 jaar. Hierbij was er aandacht voor de lichamelijke en mentale gezondheid. Ook kregen de kinderen vaccinaties. Team Milieu en Gezondheid was beschikbaar voor vragen over gezond wonen, zowel binnen als buiten.

Afgelopen jaar hebben wij in totaal 98 locaties voor Oekraïense vluchtelingen en 21 noodlocaties voor asielzoekers bezocht en voorzien van advies over hygiëne en veiligheid voor een gezond leefklimaat. In onze regio worden zo'n 2000 Oekraïense vluchtelingen opgevangen.

Afbeelding 5. (Infographic) GGDrU behaalde resultaten betreffende asielzoekers en vluchtelingen

"Toen we uit de opvanglocatie in Baarn naar buiten liepen, was ik heel trots op de impact die ons werk heeft in onze regio. Juist in zo'n crisissituatie als bij de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne wordt ons werk extra zichtbaar. Het werk dat we iedere dag voor alle inwoners doen: infectieziektebestrijding, technische hygiënezorg van locaties en de jeugdgezondheidszorg voor kinderen van 0 tot 18 jaar. Dit alles is extra belangrijk voor deze kwetsbare groep mensen."

- Carola Koper, directeur GGD regio Utrecht

Houtrook

Als gevolg van de hoge gasprijzen in 2022 werd meer hout gestookt. Dit zorgt voor een toename van gezondheidsschade, voor de stokers zelf, maar ook voor hun buurtgenoten. De rook die ontstaat bij het verbranden van hout zorgt voor fijnstof in de lucht. Dat is ongezond. Kinderen, ouderen en mensen met problemen aan hun luchtwegen hebben er extra last van. GGDrU heeft inwoners en gemeenten binnen de regio Utrecht informatie en advies gegeven op het gebied van milieu en gezondheid, dus ook over houtrook en het bewust stoken van hout. Daarnaast hebben we inwoners geholpen bij klachten over houtrook in de buurt.

In 2022 heeft GGDrU ook meegeholpen met het ontwikkelen van de routewijzer houtstook en overlast voor gemeenten. Deze routewijzer is uitgedeeld en is een hulpmiddel om te kunnen handelen in overlastsituaties door houtrook. De routewijzer is ontwikkeld binnen het Schone Lucht Akkoord (SLA). Dit akkoord is in onze regio momenteel ondertekend door de gemeenten: Utrecht, Amersfoort, Zeist, Nieuwegein, Houten, Utrechtse Heuvelrug, Woudenberg, Renswoude, Veenendaal en Rhenen.

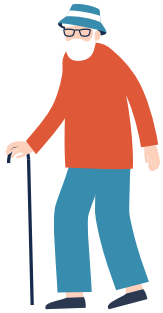
"Weinig mensen beseffen dat twee uur stoken evenveel luchtverontreiniging oplevert als een autorit naar Milaan. Stokers zijn zich niet altijd bewust van de impact van houtstook. Mensen met luchtwegproblemen, zoals astma, hebben hierdoor niet alleen buitenshuis maar ook binnenshuis gezondheidsklachten. Zij voelen zich soms genoodzaakt te verhuizen, omdat voor hen de overlast vooral in de wintermaanden ondraaglijk is. Ervaar je overlast, dan is het goed om met je buren of buurtbewoners die hout stoken hierover in gesprek te gaan."

- **Jeroen de Hartog van GGD regio Utrecht** (Foto: Huisinga Fotografie)

Thema III: Langer gezond zelfstandig

We willen dat iedereen langer gezond en zelfstandig kan blijven leven. Dit begint met een gezonde levensstijl en het kiezen voor gezonde keuzes. Naast preventieve ouderenzorg is aandacht voor een gezonde levensstijl en voldoende veerkracht in alle levensfasen belangrijk. Regie blijven houden op je eigen leven staat daarbij centraal. Daarbij is het belangrijk dat we letten op kwetsbare mensen en ze de juiste hulp en ondersteuning bieden. Door samen te werken met verschillende organisaties kunnen we gezondheidsverschillen verkleinen. Zo kan iedereen in de regio Utrecht mee blijven doen.

Een greep uit de resultaten:

We hebben gemeenten geadviseerd over het ouderenbeleid. De cijfers uit onze gezondheidsmonitoren zijn hierbij een belangrijke bron. We helpen gemeenten hoe ze deze cijfers kunnen vertalen naar beleid.

GGDrU adviseerde en ondersteunde diverse gemeenten bij het invoeren van een brede aanpak op valpreventie.

We hebben ook meegewerkt aan de Gezonde Wijkaanpak in Amersfoort en Vijfheerenlanden.

Valpreventie

We werken samen met de Health Hub Utrecht. Hieruit is een projectgroep ontstaan die een preventiepad ontwikkelt voor valpreventie. Naast GGDrU werkt de gemeente Stichtse Vecht hieraan mee. In 2022 hebben we het programma ‘Blijf Gaan en Staan’ uitgevoerd.

Het programma richt zich op oudere inwoners die een verhoogd risico hebben om te vallen. Deze inwoners krijgen informatie en activiteiten aangeboden om hun eigen kracht, balans en mobiliteit en zelfredzaamheid te verbeteren of te behouden. In 2023 wordt hieraan verder gewerkt.

Wegwijzer bij geldstress

Leven met geldzorgen of leven in armoede is niet goed voor de gezondheid. Vaak komt het door verschillende factoren die allemaal met elkaar te maken hebben. In gesprekken met verschillende samenwerkingspartners hebben we veel signalen ontvangen van een verslechterde (mentale) gezondheid die gerelateerd is aan geldzorgen. Ook was er behoefte aan informatie over doorverwijzen. Daarom lanceerden we op 17 oktober 2022, de Dag van de Armoede, de Wegwijzer bij geldstress.

De Wegwijzer bij geldstress is gemaakt om professionals te ondersteunen bij het signaleren en bespreken van de problemen bij geldzorgen. In de Wegwijzer staan tips voor het signaleren, bespreken en doorverwijzen bij geldstress. Als je weet waar je mensen naartoe kunt verwijzen, kun je mensen sneller helpen. Er zijn ontzettend veel regelingen, voorzieningen en fondsen voor mensen met een laag inkomen. Bovendien zijn de aanvraagprocedures, criteria en de hoogte van de vergoedingen in elke gemeente anders. Hulp- en zorgverleners kunnen in de Wegwijzer vinden naar welke organisaties ze kunnen doorverwijzen.

Door stress of financiële zorgen eerder te herkennen, het goed te bespreken en mensen effectief door te verwijzen naar ondersteuning in hun eigen woonplaats, voorkom je dat de stress om geldzorgen of schulden oploopt. Hierdoor krijgen mensen weer meer regie over hun leven.

Thema IV: Wendbare & vitale organisatie

We willen een organisatie zijn die meegaat met zijn tijd. Die midden in de samenleving staat en op een manier werkt waarbij inwoners zich prettig voelen. Die altijd de verbinding zoekt en gezamenlijk met gemeenten en anderen werkt aan een gezond en veilig leven in de regio Utrecht. In 2022 hebben we gewerkt aan een bedrijfsvoering die tegen een stootje kan, zodat we altijd en overal inwoners, gemeenten en samenwerkingspartners kunnen bedienen. Het is voor de kwaliteit en continuïteit van onze dienstverlening belangrijk om op de hoogte te zijn hoe inwoners de GGDrU ervaren. Daarom hebben we in 2022 verschillende klanttevredenheidsonderzoeken voor het Coronabedrijf en de non-COVID organisatie uitgevoerd:

Op de COVID-vaccinatie- en teststraatlocaties loopt vanaf juni 2021 een doorlopend klanttevredenheidsonderzoek. Voor testen is dit onderzoek in 2022 meer dan 4.500 keer ingevuld. De klanten geven het testen bij GGDrU gemiddeld een 8.7.

Voor de vaste vaccinatielocaties is het onderzoek bijna 11.500 keer ingevuld en is het gemiddelde cijfer ook een 8,7. De verbeterpunten worden wekelijks teruggekoppeld en worden zo snel mogelijk opgepakt.

Daarnaast worden er momenteel klanttevredenheidsonderzoeken uitgevoerd onder ouders en verzorgers die de consultatiebureaus IJsselstein, Cothen en Bunnik bezoeken. Ook is er een onderzoek onder cliënten van team seksuele gezondheid op de locaties Amersfoort en Utrecht. Verder is er een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd over de ervaring van ouders over het eerste huisbezoek. Hier werd gemiddeld het rapportcijfer 8,5 gegeven.

Uit het klanttevredenheidsonderzoek onder ouders en verzorgers die het consultatiebureau in Doorn bezoeken kwam een gemiddeld rapportcijfer van 8,4.

Uit de verschillende (lopende) klanttevredenheidsonderzoeken komt naar voren dat klanten over het algemeen heel tevreden zijn over onze dienstverlening. Er worden complimenten gegeven en soms ook mooie verbeterpunten waar we als organisatie mee aan de slag gaan.

Huisvesting

De hoofdlocatie van GGDrU aan De Dreef 5 in Zeist wordt verbouwd. Op 14 maart 2022 is de verbouwing van start gegaan. Inmiddels is al het sloopwerk achter de rug en de heropbouw begonnen. Naar verwachting is de verbouwing medio 2023 klaar.

Afbeelding 6. (Sfeerimpressie) Visualisatie nieuwe inrichting De Dreef 5

Nieuw bestuur

In maart 2022 hebben de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Dat betekende ook een nieuw bestuur voor GGDrU, met maar liefst 19 nieuwe (van de 26) bestuurders. Het nieuwe bestuur heeft voor de bestuursperiode 2023 – 2027 een bestuursagenda opgesteld. De bestuursagenda geeft richting aan gemeenten en samenwerkingspartners waar we voor staan, welk verschil wij willen maken en hoe we dat doen voor de inwoners van de regio Utrecht, samen met hen. De pijlers voor de komende jaren zijn:

- Kansrijk opgroeien
- Gezonde en veilige leefomgeving
- Langer gezond zelfstandig
- Wendbare en vitale organisatie

Het Algemeen Bestuur heeft op 25 januari 2023 de Bestuursagenda 2023 – 2027 vastgesteld.

Amersfoort

Micheline Paffen-Zeenni
CDA

Baarn

Steven de Vries
GroenLinks

De Bilt

Dolf Smolenaers
D66

Bunnik

Ali Dekker
D66

Bunschoten

Peter van Asselt
CDA

Eemnes

Mirjam Havinga-de Jong
CDA

Houten

Ria Frowijn
Inwonerspartij Toekomst Houten

IJsselstein

Eveline Schell
VVD

Leusden

Patrick Kiel
VVD

Lopik

Gerrit Spelt
CDA

Montfoort

Kees van Dalen
CDA

Nieuwegein

Marieke Schouten
GroenLinks

Oudewater

Walther Kok
De Onafhankelijken

Renswoude

Jos Dirven
Dorpsbelang Renswoude

Rhenen

Dick Poortinga
Rhenens Belang

De Ronde Venen

Maarten van der Greft
Ronde Venen Belang

Soest

Liesa van Aalst-Veldman
VVD

Stichtse Vecht

Karin van Vliet
Streekbelangen

Utrecht

Eelco Eerenberg
D66

Utrechtse Heuvelrug

Gerrit Boonzaaijer
SGP

Veenendaal

Martijn Beek
ProVeenendaal

Vijfheerenlanden

Kees Bel
CDA

Wijk bij Duurstede

Wil Kosterman
Samenwerkt

Woerden

Mariëtte Pennarts-Pouw
Onafhankelijk wethouder

Woudenberg

Moniek van de Graaf
PvdA

Zeist

Angèle Welting
D66

Nieuwe directie

Naast een nieuw bestuur heeft er ook binnen de directie van GGDrU een wisseling plaatsgevonden. Op 17 januari 2022 is Carola Koper gestart als directeur bij GGDrU. Op 7 juni 2022 is Job Zwaal gestart als directeur bij onze organisatie. Samen met Directeur Publieke Gezondheid (DPG) Nicolette Rigter vormen zij het directieteam. De directieleden hebben onderling de portefeuilles verdeeld.

Afbeelding 7. (Foto) De GGDrU directieleden van links naar rechts: Job Zwaal, directeur; Nicolette Rigter, DPG; Carola Koper, directeur

Vooruitblik naar 2023

Aan de slag voor een gezonde en veilige regio Utrecht

GGD regio Utrecht (GGDrU) werkt met een Bestuursagenda. Het is een meerjarenplan voor de komende vier jaar: 2023 – 2027.

De afgelopen periode hebben we met onze regionale partners samengewerkt aan drie thema's: **Kansrijk opgroeien, Gezonde en veilige leefomgeving** en **Langer gezond zelfstandig.** Al is er de afgelopen jaren veel gebeurd, toch blijven deze thema's actueel. Daarom zijn dit ook de **drie thema's** waaraan we de komende jaren gaan werken. GGDrU vindt het namelijk belangrijk om oog te hebben voor kwetsbare groepen in onze regio. We blijven ons inzetten om gezondheidsverschillen te verkleinen. En de gezondheidswinst te vergroten. We kijken naar kansen en mogelijkheden om mee te kunnen doen in de samenleving. We bieden extra ondersteuning aan onze inwoners die dit nodig hebben zodat ze gezonder en veerkrachtiger worden. Dit doen we niet alleen. Samen met onze lokale en regionale partners bouwen we aan een gezondere regio, met gezondere inwoners, voor nu en in de toekomst. Gezondheid en preventie zijn namelijk de sleutelwoorden in alles wat wij doen.

Met deze drie thema's werken we aan een gezonde en veilige regio Utrecht. Dit kunnen we alleen als we een toekomstgerichte en veerkrachtige organisatie zijn en blijven. Een organisatie die inspeelt op de uitdagingen van nu en de toekomst. Daarom blijven we de komende vier jaar ook werken aan het vierde thema: **Wendbare en vitale organisatie.**

Meer weten over alle thema's en hoe we hieraan gaan werken?

Lees de Bestuursagenda 2023 – 2027.

GGD
regio Utrecht

ggdru.nl | #GGDrU